

به نام خدا

یادگیری تلفیقی

مولفان :

مهدي محمدی

سمیه سعیدیان

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: محمدی، مهدی، ۱۳۵۴
عنوان و نام پدیدآور: یادگیری تلفیقی / مولفان مهدی محمدی، سمیه سعیدیان.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۰۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۱۰۶-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: یادگیری تلفیقی
شناسه افزوده: سعیدیان، سمیه، ۱۳۶۷
رده بندی کنگره: PN۲۱۵۴
رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۱۵
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۸۷۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: یادگیری تلفیقی
مولفان: مهدی محمدی - سمیه سعیدیان
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۰۶۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۱۰۶-۳
تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	پیشگفتار
۷	فصل اول: کلیات یادگیری
۷	تعریف یادگیری
۸	مدل های مختلف فضاهاى یادگیری
۱۰	تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر یادگیری
۱۱	توسعه حرفه ای
۱۱	فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی و تأثیر آن بر آموزش و یادگیری
۱۳	مزیت های بهره گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات در تعلیم و تربیت
۱۵	انواع آموزش و یادگیری مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۹	فصل دوم: یادگیری از دیدگاه های مختلف روان شناسی
۱۹	یادگیری از دیدگاه روانشناسی رفتارگرا
۲۰	یادگیری از دیدگاه روانشناسی شناختی
۲۱	نظریه رشد شناختی پیاژه
۲۳	نظریه یادگیری گشتالت
۲۳	نظریه یادگیری معنی دار کلامی
۲۶	نظریه پردازش اطلاعات
۲۸	راهبردهای شناختی - فراشناختی
۳۵	مهارت های تدریس
۳۸	دستورالعمل های قبل از مطالعه
۳۸	دستورالعمل های هنگام مطالعه
۴۰	دستورالعمل های بعد از مطالعه
۴۰	دستورالعمل های جهت گسترش حافظه
۴۱	دستورالعمل های جهت بهسازی حافظه
۴۵	فصل سوم: یادگیری تلفیقی
۴۶	انواع نظام آموزشی
۶۳	فصل چهارم: آموزش تلفیقی
۶۴	تعریف آموزش تلفیقی
۶۹	فصل پنجم: اصول یادگیری تلفیقی
۶۹	اهداف یادگیری تلفیقی

۶۹	..... اصول یادگیری تلفیقی
۷۰	..... طراحی و اجرای دوره های یادگیری تلفیقی
۷۳	..... نکات اجرایی یادگیری تلفیقی
۷۵	..... نقش حمایت غیر همزمان در یادگیری تلفیقی
۷۷	..... نقش حمایت همزمان در یادگیری تلفیقی
۷۸	..... نقش حمایت چهره به چهره در یادگیری تلفیقی
۸۱	..... فصل ششم: مزایای یادگیری تلفیقی
۸۱	..... مدل های آموزش تلفیقی
۸۴	..... مدل های اصلی یادگیری تلفیقی
۸۷	..... مزایای یادگیری تلفیقی
۹۰	..... راهکارهایی برای آینده آموزش تلفیقی
۹۵	..... فصل هفتم: دوره های یادگیری تلفیقی
۹۵	..... چالش های یادگیری تلفیقی
۹۶	..... دلایل به کارگیری یادگیری تلفیقی
۹۷	..... دوره های یادگیری تلفیقی
۹۸	..... مدل های یادگیری تلفیقی
۱۰۱	..... منابع و مآخذ
۱۰۱	..... منابع فارسی
۱۰۳	..... منابع لاتین

پیشگفتار

یادگیری تلفیقی به معنای ادغام محیط های یادگیری مختلف در یکدیگر است. یادگیری تلفیقی همچنین می تواند به معنای ترکیب روش ها، فنون یا منابع اطلاعاتی و به کار گیری آنها در یک محیط یادگیری معنی دار که به طور تعاملی و دو سویه است باشد. یادگیرندگان باید به منابع یادگیری متفاوتی دسترسی داشته باشند تا بتواند دانش و مهارت هایی را که آنها تحت سرپرستی و حمایت معلم در دوران و بیرون از کلاس به دست می آورند را به کار بگیرند. این رویکرد، آموزش چهره به چهره را با آموزش به وسیله کامپیوتر ترکیب می کند. این رویکرد همچنین اشاره به بهره گیری از فعالیت ها و علوم فناوری اطلاعات و ارتباطات با مساعدت استفاده از تکنولوژی های نوآورانه در استفاده از کامپیوتر و دیگر رسانه های الکترونیکی در آموزش دارد. یادگیرندگان و معلمان به منظور بهبود بخشیدن به فرآیند یادگیری و تدریس، با یکدیگر همکاری می کنند. هدف نهایی یادگیری الکترونیک، فراهم کردن فرصت ها و تجارب یادگیری عملی و واقعی برای یادگیرندگان و معلمان با هدف ایجاد فرصت یادگیری مستقلانه، یادگیری سودمند و قابل تحمل و حتی فراهم آوردن فرصت رشد و نمو برای یادگیرندگان است.

یادگیری تلفیقی برای یادگیرندگان و معلمان، یک محیط یادگیری و تدریس موثر تر را به بار می آورد. یادگیرندگان می توانند فعالیت هایی که متناسب با سرعت شخصی، سطح و سبک آنها در یادگیری است را انتخاب نمایند. یادگیرندگان در یادگیری خود می تواند مستقل تر و با اعتماد به نفس بیشتری عمل کنند. آنها همچنین می توانند در تصمیم گیری، تفکر خلاق و تفکر انتقادی توانا تر شوند و می تواند در زمینه حل مسائلی که در یادگیری و زندگی واقعی با آنها مواجه هستید، به تحقیق و اکتشاف بپردازند. در ضمن، معلم می تواند به عنوان یک تسهیل کننده، سرپرست، یا یک دستیار باشد که فعالیت های یادگیری را مدیریت و سازمان دهی می کند. معلم همچنین باید خلاق

باشد و توانایی حمایت از یادگیرندگان را داشته باشد و مواد یادگیری متنوعی را در اشکال متفاوت برای فراگیران فراهم آورد.

یادگی تلفیقی، اختیارات افراد را به منظور ایجاد کمیت و کیفیت بیشتر در تعاملات انسانی در یک محیط یادگیری افزایش می دهد. یادگیری تلفیقی به یادگیرندگان فرصت هایی برای با هم بودن و در عین حال از هم مستقل بودن را به ارمغان می آورد. ابزار های آموزشی که به وسیله کامپیوتر مورد استفاده قرار می گیرند به علت امکانات و منفعی ای که به وجود می آورند، اجتماع یادگیرندگان می توانند در هر مکان و در هر زمانی با یکدیگر تعامل داشته باشند. یادگیری تلفیقی می تواند یک ترکیب خوب از تعاملات و تکنولوژی هایی ایجاد کند که نتیجه یک اجتماع مورد پشتیبانی قرار گرفته است.

فصل اول

کلیات یادگیری

تعریف یادگیری

مفهوم یادگیری^۱ را می توان به صورت های مختلف تعریف کرد: کسب دانش و اطلاعات، عادت های مختلف، مهارت های متنوع، و رده های گوناگون حل کردن مسائل. همچنین می توان یادگیری را به عنوان فراگیری رفتارها و اعمال مفیر و پسندیده، و حتی به عنوان کسب رفتارها و اعمال مضر و ناپسند تعریف کرد. پس، یادگیری حوزه ی بسیار گسترده ای را شامل می شود. هرگنهان^۲ و اُلسون^۳ (هرگنهان و اُلسون، ۲۰۰۵) گفته اند «یادگیری یکی از مهم ترین زمینه ها در روانشناسی امروز و در عین حال یکی از مشکل ترین مفاهیم برای تعریف کردن است» با این حال، به سبب اهمیت مفهوم یادگیری، از آن تعریف های مختلفی به دست داده اند. معروف ترین تعریف یادگیری به قرار زیر است: یادگیری به فرآیند ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری^۴ که حاصل تجربه^۵ است گفته می شود و نمی توان آن را به حالت های موقتی بدن مانند آنچه بر اثر بیماری، خستگی، یا مصرف داروها پدید می آید نسبت داد.

---

1 - learning

2 - Hergenhahn

3 - Olson

4 - Behavioral potentiality

5 - Experience

مدل های مختلف فضاهای یادگیری

چهار مدل برای فضاهای یادگیری پیش بینی شده است که عبارتند از:

مدل های یادگیری شبکه ای

در این مدل، اولین مساله تغییر در محیط یادگیری است، که به صورت خاص مربوط به تغییر فعالیت ها و محیط کلاسی به کمک ابزارهای ارتباطی موبایل و بی سیم است. این امر باعث تغییر در محیط کلاس، به خصوص نقش معلم می شود. این مساله به مدل یادگیری در کلاس های آینده نیز مرتبط می شود.

مساله دوم تغییر در هدف از آموزش است. یعنی چیستی و چرایی آموزش در قرن جدید نسبت به گذشته متفاوت است. هدف آموزش باید ورای یاد دادن کلیات دانش به یادگیرندگان باشد. آموزش باید به یادگیرندگان، اجازه تحصیل مهارت های صحیح فردی مدیریت انگیزه ها و توانایی جستجو و یکپارچه سازی اطلاعات برای حل مسائل را بدهد(همان)

یادگیری در کلاس های آینده

در این مدل، محدودیت مکانی و زمانی از میان برداشته می شود و مفهوم کلاس توسعه پیدا می کند. در این کلاس ها از تخته سفیدهای الکترونیکی استفاده می شود و سطح تعامل میان یادگیرندگان و معلم بسیار بالا می باشد. اتصال به کلاس از طریق رایانه صورت می گیرد و معلم بهتر می تواند فعالیت های یادگیری را به صورت مشارکتی طراحی کند. یادگیرندگان یک تیم را تشکیل می دهند و در یادگیری مشارکت می کنند. در این مدل یادگیری، استفاده از کتاب ها و مجلات الکترونیکی و وب سایت های مختلف مورد نیاز، ضروری می نماید.

یادگیری ساختار دانش و توانایی حل مشکل

هدف از آموزش، تبدیل دانش آموز یا بهتر بگوییم شهروند به فردی با قدرت تصمیم گیری بالا و حل کننده خلاق مشکلات است که توان انطباق یافتن با قرن ۲۱ را داشته باشد. افزون براین، با توجه به رقابت غیرقابل اجتناب جهانی، هر کشوری مجبور است نظام آموزشی خود را طوری تغییر دهد که تمامی شهروندانش بتوانند آموزش های جدید را در کل مدت حیات یاد بگیرند یا دانش قدیمی خود را روزآمد کنند.

این مدل در کشورهای آسیایی نظیر تایوان، هنگ کنگ، سنگاپور اجرا شده و در نظام آموزشی آنها اصلاحات اساسی به وجود آورده است. در این مدل یادگیری، علاوه بر آموختن مهارت های پایه همانند نوشتن و خواندن، توانایی حل مشکل و مهارت های عرضه تخصص خود در اجتماع، نیز آموزش داده می شود و سبب گسترش اهداف آموزشی شده است. پس به طور کلی، محتوا و اهداف آموزشی دچار تحول می گردد. تفاوت های فردی و به کارگیری هوش و خلاقیت پس از آموزش کلیات دانش مورد توجه قرار می گیرند.

یادگیری مبتنی بر جامعه

آخرین مدل یادگیری، به صورت یادگیری مبتنی بر جامعه می باشد. همانطور که در عالم واقعی با جوامع سروکار داریم، کاربران اینترنت؛ اقدام به ایجاد جوامعی نموده اند که دارای زبان، عادات و فرهنگ خود هستند (همان) برای این مساله و ایجاد یک جامعه شبکه ای و وارد کردن فعالیت های آموزشی در آن، لازم است که به این حالت از آموزش، یادگیری مبتنی بر جامعه اطلاق شود.

همانطور که اینترنت و سایر شبکه های ارتباطی وارد زندگی روزمره ما می شوند، لازم است کاربران این شبکه ها را در سنین پائین طوری تربیت نمائیم که خود را شهروند شبکه ای احساس کنند. برای تامین این مساله باید یک جامعه شبکه ای ایجاد کنیم و سپس فعالیت های یادگیری را برای آنان به گونه ای نهادینه کنیم که تحت یادگیری مبتنی بر جامعه باشد. یک شهروند شبکه ای می تواند یک معلم، یک دانش آموز، والدین یا هر کس دیگری باشد که از طریق شبکه های جامعه مدار به یادگیری می پردازد.

به طور کلی محیط یادگیری شبکه ای دارای دولايه است. لایه اول زیرساخت شبکه و سخت افزار است و لایه دوم، ابزارهای نرم افزاری همانند مرورگرها، می باشد. ساختار لایه ای یادگیری شبکه ای به صورت زیر می باشد:

- ارزیابی نظریه
- آموزش هوشمند
- زمینه یادگیری
- مدل های فعالیت یادگیری
- محتوای منابع